

LOJZETOV KONJIČEK!

GLASILO SLOVENCEV, KI IŠČEJO
MEDSEBOJNE STIKE.

OBLETNICA

Cenjeni bralci!

V oktobru '87. je izšel prvi Lojzetov kotichek, iz katerega je kmalu za tem postal Lojzetov konjiček. Mnenje nekaj prijateljev in "sovražnikov" je bilo, da ne bo doživel niti treh izdaj.

Predem sem začel izdajati Kotichek, ki je bil namenjen le za Zapadno Avstralijo, sem bil dopisnik za Vestnik. Takrat sem si s člankom o volitvah v slov. klubu v Perthu pridobil kar precejšnje število nasprotnikov, ker sem zapisal resnico. Ve se, da največ od nas Slovencev kritike ne trpimo, pa četudi je le-ta zdrava. Na svojevrsten način so pa vedno najglasnejši tisti, ki kritike absolutno ne trpe. -- Če se v mislih vrnem na te "lepe" čase, se mi zdi, da sem takrat postal najbolj zasovražen Slovenec v Perthu.

Za vsako kritično izjavo sem ljudem hvaležen. Prvič imam dokaz, da ljudje moje pisanje berejo; drugič, na osnovi kritike pa imam priliko za premišljevanje o tem kar sem pisal. Za mene je to raznolik način prepoznavanja, da imamo v Perthu še kar dovolj Slovencev, kateri moje kritične poglede razumejo ter jih z zdravim razsodkom tudi odobrijo.

Ne počutim se pooblaščenega, da stojim tukaj kot sodnik, ki razsoja o dobrem ali slabem. Rad bi dal našim Slovincem le neptistransko pobudo za logičen razmislek. Če kdo upotovi, da sem z njegovim mišljenjem v navzkrižju, ima ta vsako priliko in pravico na protiodgovor. S tem načinom je pot do končnega sporazuma boljše, kot prepir ali celo sovražstvo, saj smo na vsezadnje le ljudje.

Vrnimo se spet h Konjičku. Neverjetno kako čas mine, saj obhaja Konjiček že drugo obletnico. Tako kot sem v začetku bil skeptičen, sem po drugi strani verjel v njegovo bodočnost. Bil sem pripravljen na utrudljivo delo pisanja in sestavljanja do poznih večerov; upal sem na dobre ljudi-Slovence, sodelavce in bralce, katerih največ osebno sploh nisem poznal in jih še ne poznam. Dokazalo se je, da ni važno, če se človek pozna z drugimi osebno ali ne, že zamisel sama, ki se strinja z mišljenjem drugega je dovolj, in človek se pridruži toku dogajajočih se stvari.

Ko je mineval čas, je Konjiček postajal uspešnejši in danes ima 51 plačanih naročnikov. Sicer je zelo malemu številu naročnikov naročnina iztekla; sem pa prepričan, da bodo tudi oni le-to poravnali.

Konjička pošiljam tudi na Izzeljensko katico Slovenije, Narodni univerzitetni knjižnici v Ljubljani in v Trst. Začasno razpošiljam 57 Konjičkov. To omenjam le, ker me je že nekaj naročnikov vprašalo "koliko nas je".

Za uspeh se moram v glavnem zahvaliti dopisnikom in bralcem iz jugovzhodnih predelov Avstralije in seveda gre veliki del moje hvaležnosti tudi naročnikom tukaj v Perthu, posebno pa temu malemu številu Slovencev,

ki so mi pomagali finančno in z besedo, še preden je Konjička, pardon, Kotiček videli, ne da bi ga še čitali. Prišli so k meni z iztegnjeno roko, mi želeli vsak uspeh ter izrazili upanje za dober razvoj Kotička, ker po njihovem mišljenju, nam je v Perthu nujno potrebno nekaj slovenskega tiska-pisanja, saj so opažali kako med nami propada materina beseda - slovenščina. Ta majhna peščica ljudi, preštel bi jih lahko na prstih ene roke, mi je dala še večji polet, za že poprej planirano izdajo takratnega Kotička.

Bralcem v Perthu

Čestitam vsem bralcem Konjička, posebno tistim, ki ste mi pomagali v začetku.

Po preteku dveh let, sem se odločil, da bom tu pa tam spet kaj zapisal o našem klubu, saj se situacija iz dneva v dan izboljšuje.

Konjiček, kot privatna last, nima s klubom v Perthu (ali kje drugje) nobenega skupnega opravka, ima pa dovolj bralcev, ki so člani kluba, kot sem tudi jaz, mislim da nam pristojna vsaj toliko svobode, da smemo čitati, slišati ali izvedeti, kaj se dogaja med nami.

Kot izgleda, se bo Konjiček v bodočnosti še razširil in dobili bomo tudi več novic iz drugih krajev. Zato je primerno, da tudi drugi kraji slišijo kaj več o nas.

Da omenim zadnje volitve v klubu: Zgodilo se je kot smo pričakovali. Žalostno je le, da za predsednika ni bilo protikandidata. Očividno je, da v našem klubu še ni medsebojnega sporazuma. Po navadi prihaja na glavne sestanke 60-65 ljudi, kar je približno ena tretina članov. Prespektivno pogledano to ni dovolj ljudi za volitve, ker dve tretini članov sedi doma "iz protesta" in drugih vzrokov, kar pomeni da ljudje hočejo spremembo v klubu, ne pomislijo pa, da je za vsako spremembo njihova navzočnost pri volitvah nujno potrebna.

Sodeč po situaciji v klubu, katero vsakdo pozna, vidim edini izhod iz te dileme le v tem, da bi prišlo do "krize", ko se nihče več ne bi kandidiral za predsednika. Kolikor vem, je dovolj ljudi v klubu, ki se zavedajo, da klub brez predsednika ne more eksistirati, in prepričan sem, da bi se našli skupaj ljudje "iz večstranskih taborov", ki bi bili pripravljeni prevzeti vodstvo kluba kot "začasna vlada", dokler se ne bi ustanovil odbor, vsebujoč ljudi iz "vseh vetrov".

Zapisal bi še precej stvari, ne bom se pa tokrat spušcal v nadržanosti. V bodočnosti bomo imeli še dovolj prilike za razpravljanje. V moje zadovoljstvo lahko rečem, da sestavlja toletni odbor dobre ljudi, zato želim odboru mnogo uspeha, in, če bo odbor deloval brez predsodkov, se mogoče v mišljenju približal tudi "svojim nasprotnikom", potem sem prepričan, da bo odbor ta uspeh tudi požel.

Želim se opravičiti vsem bralcem, da sem se tokrat z izdajo Konjička toliko zakasnil. 23-9- sem se udeležil v Ingleburn-u (Sydney) SALUK-ove redne seje in po seji (na povabilo) pogledal še v Canberro in še naprej v Melbourne. Seveda sem si v vezi z Salukovo sejo vzel dvotedenski dopust, kateri se je pa radi štrajka pilotov podolžil na skoraj štiri tedne. O mojem potovanju čez Avstralijo bom napisal prihodnjič.

Iskreno

+++++

VINKO ŠIMEK-ŠRAUFCIGER IN VODJA ANSAMBLA
"MAGNET" SPREJELA AVSTRALSKI POTNI LIST

Ne, ne, ni 1. april. Le suvenir! Kupili smo ji-
ma ga v Melbourneu-za hec, če jima bi doma
šlo slabo....

Na fotografiji: Stanka Gregorič, Šraufciger
Vida Kodre, Jože Ružič

Že dolgo nismo pili ga ... Šla sva se pohajati ... (V Melbourneu).

.10.1089

Dragi Lojze,

kličem te in kličem in kličem, Tvoj telefon zveni, Tebe pa nikjer. Pa se Ti ja ni kaj zgodilo? Upam, da ne, saj daješ Perthu, hočem reči, slovenskemu Perthu prav značilen pečat.

Začel si nekaj, kar še nobeden Slovenec, vsaj v Avstraliji ne. Omislil si si prav svojevrsten hobby - ne boj se - našla sem to besedico v najnovejšem slovenskem slovarju. Recimo, da ne znaš angleško a bi Te neki Avstralec vprašal, če bi Te našel pri mizi, ko ga koregiraš, (včasih si kar lase pulim ko jih vidim, te preklete Tvoje napake, ne Tvoje osebne - kdo pa jih nima - ampak napake v Tvoji slovenščini. Kaj Ti vrag gleda čez ramo?) "What's that?", bi mu Ti odgovoril: "Hobby", pa bi takoj vzpostavil komunikacijo. Ljudje, ki nimajo nobenega konjička, kar je prava slovenska beseda za hobby, so najmanj zanimivi ljudje na svetu. Takšni navadno jamrajo, da so osamljeni, ker imajo samo sebe v glavi. Tisti pa, ki zaradi pomanjkanja domišljije, predejo dolg čas, se mi prav nič ne smilijo. Nekaj jim manjka, samo živalice nimajo domišljije, ubogajo abecedo, zapisano od samega Boga, v njihove celice in tako žive po Njegovemu načrtu, instinktivno. Mi pa imamo svobodo duha ne zato, da bi se na Zemlji dolgočasili ampak, da bi kaj iz sebe, pa tudi za druge kaj naredili. "Lojzetov konjiček" JE! veliko vreden. Razveseljuješ in zabavaš naš z njim pa tudi kaj poučnega nam prinese ta Tvoj konjiček. Kar naprej z njim, ne bo dolgo, ko bo skoraj brez napak. Če pa bom kje kakšno najdla, morda celo iznajdla, ker rada iščem dlake v jajcih, bom pa že potrpeła.

Zdaj pa drugo. Ali Ti sploh veš kaj si začel s tem našim "Lojzetovim konjičkom"? Prvič: rešil si se osamljenosti, ki jo prinaša vdovstvo. Drugič: samemu sebi si dokazal, da znaš tudi kaj ustvariti, ne samo delati. In še! Tretjič: s tem Tvojim konjičkom si dokazal, da imaš rad ljudi, ker se z njimi deliš. Četrtič: korajžo, trezno korajžo si pokazal, ker se ga nisi samo izmislil ampak tudi osmislil. Dal si mu razne pomene, saj Ti jih naštevam. Petič: pokazal si, da Ti je ljuba slovenska beseda in vsa čast Ti zato. Ne odnehaj, goji slovenščino. Boš videl, kako boš ravno v njej samega sebe spoznaval. Si kdaj v življenju mislil, da boš nekoč izdajal svoj mesečnik? Stavim, da nisi! Vidiš, kako vsaka nesreča obogatuje človeka, ki ni mehkužec?

Čudim pa se, da nam nič ne opisuješ življenja Slovencev v Perthu. Spoznavaj nas z njimi. Vprašaj jih za intervjuje oziroma pogovore, tako jim pravijo doma, kar je bolj simpatično, kot pa intervju. Saj nismo neki zvezdniki. Fotografij seveda ne boš mogel objavljati, saj ni važno kakšna je naša zunanost, važna je naša notranost. O madežih na dušah Ti pa tako nihče ne bo pripovedoval, le-ti so za v spovednice, saj so duhovniki tudi ljudje. Menda še bolj človeški, kot mi, ko pa jih obkladamo z grehi. Hudič bi si nad njimi roke mencial, pa si jih ne more, ker ima kremplje - menda. Kar se mene tiče, si lahko rep obližuje. Zdaj pa nekaj kar me žalosti. Spoštujem gospoda Metessija, da nam v Novo doba sporoča o slovenskemu klubskemu življenju v Perthu. Ampak: kaj slovensko društvo v Perthu nima nonenega človeka, ki bi nam, za slovensko stran v Novo doba, pošiljal društvene vesti? Kaj ste v Perthu, Ti ne, neki slovenski separatisti, ste se odcepili od svojega naroda? To pa je enostavno sramotno in žalostno. Tega ne morem razumeti in srce me zaradi tega boli. Kaj Perth nima ničesar za Slovence tu in doma? Kaj ste neka slovenska izseljenska elita? Mogoče slovenske strani v Novo doba niti ne prečitajo. Kaj mislijo, da smo v Novo doba nepismeni v slovenščini? Le kakšni patrioti so to, da ne rečem kaj drugega. Oprosti, da sem ravno Tvojega "konjička", ki je tako fin, da v copatah prihaja na naše parkete... izkoristila za to pritožbo.

Še to, potem pa konec. Zdi se mi, da bo te dni "konjiček" praznoval drugo obletnico svojega obstoja. To sem Te hotela vprašati po telefonu v ponedeljek, torek, sredo, danes pa ti pišem z namenom, da Ti k temu dnevu iskreno čestitam. Topel pozdrav od Pavle Grudnove

Bog ve	
če ptice hrepene po večnosti,	The pattern on my face
in če nemir srca, vesti in misli	tells of the victory
mir kali le za ljudi.	over anxiety,
Častimo samo mi Boga?	fear of old age and the big bad wolf.
Imamo samo mi pregrešna nagnjenja?	Now I can share
Smo mi ustvarili Boga,	by the limelight and smiles
sopotnika na poti večnosti?	I don't need it all,
Se samo mi bojimo spanja večnega?	I can sit on the sideline,
Kje druge čaka roka večnega Boga?	enjoy the sun and spectre-
Ne gane slavčkova molitev tvojega Boga?	without running;
Ne sliši jokanja, ko koljejo zveri?	without running scared,
Ne čuti trepetanja vseh ustvarjenih stvari?	that you won't find me
Bog ve	on the sideline,
če smrti se marjetice boje.	that you will not remember me
Le cvetejo -	if my name is not up.
le iščemo, le pojejo, le umiramo...	I don't sleep with regrets any more,
okrogel delček večnosti	I don't go over my words at night-
in večnost sama vsi	I watch and remember, warm and tender
s prsti -	in the lights and sights of the passing days.
le del prsti in večnosti.	I don't need excuses for words and actions,
Bog ve	I enjoy all perspectives,
če sloni čakajo bodočnosti	I don't have to convince you,
in če volkovi	I still like you as you are.
so vznemirjeni od mesečne noči.	At 50 I have nothing to prove to anyone,
Se samo mi bojimo starosti?	I stand for what I am,
Mislimo le mi	I've done my best - let it rest,
sred mesečne noči osamljeni	the day is done.
na zadnji poti - o večnosti.	Thine will be done.

+++++

Marcela Bole. Vic.

PATRU BAZILIJU 1989

K O N J I Č E K

Godovnik važen je med nami,	Čestitke Konjiček, dve leti si zdržal,
prav, da se godovnika naznani.	želim, da boš pot nadaljeval.
To naj vedo vsi ljudje,	Pri tebi nobeno pismo se ne zgubi,
da pater Bazilij v pokoj gre.	vsi so zvesti - tudi poštarji.
V Avstralijo je prišel mlad, vesel,	Konjiček pravičen se mi zdiš,
neustrašen z delom je začel.	zato je prav, da se živiš.
Danes sredi vinograda visoko stoji,	Ravnaš ceste, glihaš svet,
dela še mnogo urediti želi.	dajes očesu v daljavo pogled.
Pater bo garal še naprej,	V daljavo megleno se ne vidi,
pisal Misli kot doslej.	a kje so ljudje - tega krivi?
Ponosni smo na junaka,	O, da bi se megla razpršila,
ki takega nima dežela vsaka.	da bi luna temno noč razsvetila!
Patru iz srca želimo,	Živel Konjiček, teči galop,
sončno jesen in lepo zimo.	tretje leto pogumno poskoč.
Vedno vesel, nikdar bolan,	Konjiček, lahko rezgetaš i ha ha,
naj pater dočaka zadnji dan.	dokler se resnica na vozičku pelja.

+++++

Muzikalična Novi podnajemnik je vprašal gospodinjo: Ali lahko prinesem v sobo tudi mandolino? Jaz vam pri tem ne bom ovirala. Za mlade ljudi imam veliko razumevanja. Kar mirno jo pripeljite, jaz pa bom dala v sobo postaviti še eno posteljo.

Karolina Tomasić
Mount Isa, Qld.

PUSTE ŽELJE

Želela bi odleteti visoko
pod oblake sive.
Želela bi prisrčno
objeti vse planine.

Prav rada se spominjam
na leta za mano.
V sanjah se oziram
vse mi je znano.

Znane so ceste, poljane
Tudi stari hrast še stoji.
To so samo sanje
v srcu veselja ni.

Želela bi odleteti visoko
da me čas ne ulovi.
Želela bi prisrčno
da smo še mladi.

VRTNICA

Ko pogledam rožo v vrtu
zmeraj zaboli me v srcu.
Ker spomin je ona na te
negovala sem jo zate.

Vsako jutro se sprašujem
če si prišel jo pogledat.
zastonj vedno vzdihujem
ker mi pač ne zna povedat.

Že veliko rož je odcvetelo
katere negovala sem za te.
Tebe pa ođ nikoder ni b'lo
da spolniš obljube date.

Lesketa se vrtnica na soncu
v prekrasni barvi rdeči.
Rada bi jo dala fantu
ki popeljal bi me k sreči.

+++++

Daniela Hliš-Thirion, Vic.

Med tihimi stenami bolnice

V letalu je nemo strmela predse, in od časa do časa ji je samotna solza zdrsnila po porjavelem obrazu. Knjiga, ki je že več ur pozabljena ležala na krilu, je nenadoma padla na tla; letalo se je nevarno nagnilo na levo stran. Nekdo je kriknil, ona pa, kot da je kdo ve kje, se za okolico ali za morebitno nevarnost sploh ni zmenila.

"Bom prišla pravočasno? Bo še živ? Me bo prepoznal? Kaj, če ostane popolen invalid, kdo bo skrbel za njega? Oh oče, oče, le zakaj!" Misli so ji, kot črvi, vrtali in vrtali po glavi dokler ni nenadoma zaprla oči in se pričela brez sramu jokati.

Ko je bila prejšni dan sprejela telegram, da se je oče ponesrečil v avtomobilski nesreči in da je v kritičnem stanju, je takoj poklicala bolnico. Zdravnik jo je skušal pomiriti, a povedal ji je, da dvomi, da bo pravočasno prispela iz Kanade, da bi ga še videla živega. Ni hotela verjeti; njen oče, ta še mlad, razigran človek, katerega srce je bilo tako dobro, katerega roka je ni nikoli udarila, ko je bila še otrok, ne more umreti, ne sme!

V Beogradu so na letališču delali le trije uslužbenci, in zato je dolgo čakala v vrsti, da ji pregledajo potni list. In tako je zgubila zvezco z Ljubljano, kar je pomenilo več kot deseturno čakanje. Spet je telefonirala sestri, le ta se je jokala in čeprav si ni upala priznati resnice, je Marjana čutila, da je stanje res zelo kritično.

Prvo razočaranje, prva bolečina, ki jo je zabodla globoko v srce, jo je udarila v Ljubljani. Na letališču, kjer so jo pričakovali sorodniki, ji je sestra povedala, da je bila v avtu skupina ljudi; dva sta na mestu nesreče umrla, trije so bili lažje ranjeni, in oče, ki je šofiral, je bil še vedno nezavesten.

Vozili so dolge ure in šele pozno po noči prisli do bolnice. Vztrajno je trkala na vrata, dokler ji niso odprli in ji je neka sestra osorno rekla: "Ali mislite, da imamo ob enajstih ponoči obiske?" "Moj oče je v intenzivni negi, gospod Škof. Jaz sem njegova hčerka, pravkar sem prispela iz Kanade. Prosim, dovolite, da ga vidim!" "Jutri se vrnite in se pogovorite z zdravnikom", je odgovorila sestra nekoliko prijaznejše in ko je videla solze na utrujenem obrazu, se je omehčala.

"Pridite, pokazala vam bom okno, če greste na vrt, ga lahko skozi okno vidite. A opozarjam vas, je v kritičnem stanju, ali lahko prenesete pogled na težko ranjeno osebo?"

Marjana je že tekla na vrt in sestra Silva, ki se ji je najprej pridružila,

cnem stanju, in ce bi vedeli, da jih ne pozna. Ko mu je tako pripovedovala o tem in onem, ji je on stiskal roko in solze sreče so mu tekale po obrazu.

"Kaj misliš, kaksni odlični zdravniki, kajne? Če sem bil res tako potpolcen, kot praviš, da so vsi verjeli, da me bo odnesla teta smrt", se je skušal saliti, a spoznanje, da se vedno ni popolnoma iz nevarnosti in da bo ostal invalid, mu je to preprecilo.

Opazovala ga je in se sprasevala, kdaj in kdo mu bo povedal resnico. Resnico o ostalih dveh, ki sta v nesreči umrla; resnico o tem, da ga caka sodisce, potem, ko bo prisel iz bolnice, ceprav je nedolzen, ceprav ni nikoli pil in je bil tako previden sofer! In vedela je, da ga bo zavest celo zivljenje motila in da ga ne bo mogel nihce prepricati, da ni on kriv smrti ostalih, da je ob volanu omedlel, izgubil kontrolo in se prevrnil v globok graben. Zelela si je, da bi bila ona tista, ki bi mu povedala o nesreči in posledicah, da bi bila ona tista, ki bi ga objela in ga tolazila, takrat, ko bo trpel in jokal za umrlimi. A takrat bo ona ze spet v tujini, in pisma so za taksne besede in custva prehladna.

"Kaj pa premisljujes?" jo je tiho vprasal. Skocila je pokonci, si nadelala vesel nasmeš kot si nekdo oblece nov plasc in mu odgovorila: "Zdaj moram pohiteti. Telefonirati moram Silvi, pa mami in bratu in vsej družini, in jim sporočiti, da je vse v redu, da te lahko obisujejo. Potem pa se takoj vrnem!" In stekla je ven v spomladansko sonce, do najbliznjega telefona in pricela klicati vse po vrsti. Koliko krikov presenecenja in sreče, koliko joka na drugi strani telefona!

Pet tednov kasneje so ga prestavili v drugo bolnico in tam so se zacele te lovadbe, gibalne vaje, prvi okorni koraki na hodniku, in potem na vrtu bolnice. Vedela je, da je na poti okrevanja, in da je v dobrih rokah. Vedela je, da so ga resili tako zdravniki kot Bog, kot tudi njegov boj za zivljenje. In prvič v teh tednih, odkar je zapustila Kanado, je globoko vzdihnila in pomislila na lastno usodo. Nekaj tednov preden je dobila telegram o očetovi nesreči, so ji zdravniki ugotovili raka na zelodcu. Bil je ze precej razsirjen in svetovali so ji, da takoj pristane na operacijo. Bala se je, grozno se je bala, da se morda po operaciji ne prebudi vec, in v tujini ne bo nihce vedel, kako obvestiti njene sorodnike, kaj narediti z njenim telesom, kje jo pokopati. In potem jo je telegram resil iz neznosne neodlocnosti, pozabila je na to strahoto, ki ji je pocali morila notranjost in se odpravila na pot v domovino. A zdaj, po vsem tem boju med zivljenjem in smrtjo, katerega je oče zmagal, je tudi ona spoznala, da je zivljenje vredno, da se za njega borimo, da so zdravniki cudovita bitja, ki se trudijo, da nas resijo in da je Bog, za vse tiste, ki v njega verujejo, vedno prisoten. In vedela je, da se bo takoj po vrnitvi v tujino vrnila k zdravniku in ga zaprosila za napotnico v bolnico. Ni je bilo vec strah; bila je prepričana, da bo operacija uspela in se bo cez nekaj let, malo starejša in malo bolj pametna, spet vrnila domov in spet zaplesala z očetom, in nihce ne bo nikoli vedel, da je brez zelodca! Saj to se ne vidi....

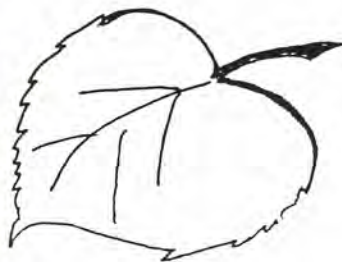

* * *

DINAR ALI LIPA

Slovenska revija MLADINA izbira ime in podobo nove slovenske valute. Osebnosti, ki se na predloženih risbah največkrat pojavljajo so, kot pravi MLADINA, Prešeren, Trubar in Cankar. Največkrat pa se med risbami najdejo tudi slovenski simboli Triglav, morje in lipov list. To novo zamišljeno slovensko valuto imenujejo L I P A.

Takole pa izgleda ena izmed skic:

DEMOKRATIČNI SLOVENEK-iluzija ali resničnost

Prebuja se vzhod, prebuja se Slovenija in čeprav se avstralski Slovenci ne moremo primerjati s kakšno svetovno velesilo, niti z matično domovino, se moramo vseeno vprašati: KAJ PA MI?

Kaj se (ne) dogaja v naši avstralski dolini šentflorjanski, saj smo končno tudi mi delež naroda, ki je, čeprav majhen, dal svetu nekaj svojega.

Kaj torej mi, avstralski Slovenci? Kot uvodni odgovor na to vprašanje naj bo opomin Cilke Zagar, ki je v verskem glasilu MISLI, pod naslovom PREBUJANJE NA VZHODU, kjer med ostalim navaja spremembe v Sovjetski zvezi, na Kitajskem, na Poljskem in Madžarskem, zapisala tudi sledeče:

"Kaj pa mi? Tu, v svobodni Avstraliji bi morali biti pred Slovenci doma, pa nekako tiho sprejemamo spremembe, za katere se oni borijo. Čas je, da se otresemo štiridesetletne prisilne vzgoje in pranja možganov ter začnemo svobodno misliti in delati. S tem bomo nudili vzpodbudo našim družinam doma in vsem tistim, ki v ljubljanskem tisku obsojajo zastarel režim, ki je obubožal Slovenijo. V medsebojnih pogovorih naših ljudi tu, se čuti ljubezen do rodne domovine, obenem pa še tudi strah pred pogovori o politično-gospodarski ureditvi doma. Navdušeno ploskamo drugim narodom, ki se skušajo dvigniti iz suženjstva, svojemu ne damo opore. Naj navedem primer..."

Cilka potem citira tekst, ki ga je poslala za objavo nekemu slovenskemu časopisu v Avstraliji in pravi, da je urednik tega lista pokroviteljsko zavrnil njen dopis z razlago:

"Jaz sem dobro obvešččen o tem kaj se dogaja doma, a hočem ostati nekako oddaljen od vsega, na videz indiferenten. Stanja stvari ne morem spremeniti; karkoli bi znil bi bilo samo meni v škodo. Doma ne bi bilo vzeto v smislu svobodnega izražanja, temveč kot napad na integriteto in samoupravno ureditev države. Rojen sem po vojni in ne čutim nobene dolžnosti, da bi izpiral razne madeže drugih, saj jih nisem zakrivil. Medvojne madeže naj izpirajo in celijo tisti, ki so jih povzročili..."

Vseeno je kdo je Cilki dal tak odgovor, to je njegovo osebno stališče na katerega ima pravico. Cilka pa komentira, da je ostala prizadeta in z njo verjetno še dosti drugih Slovencev, še posebej tisti, ki so letos demonstrirali v Cankarjevem domu v Ljubljani. Kot pravi Cilka, jim nismo nudili dovolj opore iz našega varnega pribežališča. Opominja nas, naj pomislimo na naše rojake doma, ki tudi postavljajo v nevarnost svoj položaj, ugled in življenje, za boljšo bodočnost Slovenije.

NISMO JIM NUDILI DOVOLJ OPORE IZ NAŠEGA VARNEGA PRIBEŽALIŠČA—so Cilkinе misli, ki se prepletajo z besedami Slovenke—Slovenki. Ugledna novinarka iz Slovenije in borec za slovensko spravo je v svojem skoraj depresivnem pismu avstralski Slovenki izrazila žalostno resnico: "V Sloveniji se počutimo nekako osamljeni... od vas, izseljencev, pričakujemo nekakšno podporo, saj vam ne more biti vseeno..."

In mi, avstralski Slovenci? Ali smo pripravljeni zavpiti nazaj:

"Dragi bratje in sestre tam doma! Tu smo—podprli vas bomo!"

Se vam ne zdi, da bi bila to tudi naša dolžnost? Imamo jezikovno, kulturno in še dosti, dosti drugih nalog...

Ne moremo živeti le od veselic do pokušine vin in kolin, od balinanja do nogometa, od polk do valčkov—čeprav so tudi takšna združevanja potrebna.

In tudi ne moremo pričakovati od posameznikov, kot pravi psihiater Dr. Zalokar, da bodo hodili ali morali hoditi po veselicah... kulturni utrip oblikuje se na desetine drugih posameznikov, ki niso včlanjeni v društva. Vsakdor izmed nas ima svoje poslanstvo.

Toda—ali v tej svobodni deželi ustvarjamo medsebojno, demokratično vzdušje? Diplomacijo? Odprtost za kritike, pogovore...? Spoštovanje? Potrditev? Ali cenimo ustvarjalno energijo vsakega posameznika? In predvsem: A L I C E N I M O N A Š O R A Z L I Č N O S T ???

Se vam ne zdi, da je prišel čas, ko se ne moremo imeti le za recimo demokrate, zelene, socialiste, komuniste, socialdemokrate inampak predvsem za—SLOVENCE?!

Za Slovence, ki naj bi v svobodni, novi domovini postali in bili res **DEMOKRATIČNI**, obenem pa ponosni državljani nove domovine—AVSTRALIJE!

Stanka Gregorič

Napisala
Stanka Gregorič

+++++

PRI PSIHIATRU Ali morda trpite zaradi stalnih želja? To pa ne, gospod doktor. Jaz se jim redno vdajam.

OSNOVNA IZJAVA SLOVENCEV IN SLOVENK

Osnovni napotki za podpisovahje

To izjavo dajemo v podpis vsem, ki niso podpisali ne Majniške deklaracije in ne Temeljne listine. Če pa je kdo čisto naključno že podpisal katerega od zgoraj navedenih papirjev ali celo oba, lahko kljub temu podpiše še našo izjavo; besedilo našega dokumenta se namreč nikakor ne izključuje s tema dvema listinama in morebitnimi novimi, še več, naša izjava je resnično osnovna in je predpogoj ter predhodnica vsem drugim. Slovence in Slovenke prosimo, naj ob svoja imena narišejo še srček (če so podpisali Majniško deklaracijo), petrokraško zvezdico (če so podpisali Temeljno listino Slovenije), srček na zvezdici (če so podpisali obe), prazen prostor pa naj pustijo tihi, ki podpirajo samo našo Osnovno izjavo. Slovenci in Slovenke, podpisano izjavo izrežite in jo pošljite uredništvu Telexa. O številu zbranih podpisov bomo poročali sproti. Vi pa pokažite svojo slovensko zavest in pripadnost ter **podpisujte!**

Osnovna izjava Slovencev in Slovenk

1. Slovenci in Slovenke smo od zmeraj bili, smo in bomo na vekomaj Slovenci in Slovenke.
2. Slovenci in Slovenke smo samobitni, samostojni, kleni in suvereni.
3. Za našo Samobitnost, Samostojnost, Klenost in Suverenost smo se vedno bojevali, se bojujemo in se bomo pripravljene bojevati, četudi za To damo svoja življenja.
4. Slovenci in Slovenke smo pripravljene živeti le v taki državi ali skupnosti, ki nam bo zgoraj navedeno tudi nudila. Nikake drugačne države ne priznavamo in se ji bomo z vsemi silami postavili po robu.
5. Kar nas Slovence družijo, je vera v slovensko zemljo in njene darove. To zemljo mi obdelujemo in od nje živimo. Nihče nam ne bo jemal te dobrobiti s silo ali kako drugače, ali radi bomo vsakogar pogostili, ki bo tega vreden.
6. Naše plodove smo sami gor spravili, zato bomo sami z njimi tudi razpolagali.
7. Ker Slovenci in Slovenke ljubimo svoj rod in svojo zemljo, ju bomo sami tudi branili. Ni nam do tujih ali najemnih vojsk, sami zmoremo sebe, svojo čast in posest ubraniti.
8. Slovenci in Slovenke bomo svoj denar kovali, sami svoje vladarje postavljali in v Sloveniji slovensko govorili.
9. Na koncu pa se vsi Slovenci in Slovenke zaklinjamo, da bomo dobro za svoj rod poskrbeli, veliko otrok rojevali in jih v slovenskem duhu vzgajali.

IME IN PRIIMEK: _____
 TOČEN NASLOV: _____
 PODPIS: _____
 DATUM: _____

V oktoberski številki "Rodne grude" sta objavljeni tako Temeljna listina 89. kot tudi Majniška deklaracija. Temeljno listino je predložilo današnje slovensko vodstvo, podpisali so jo tudi alternativci. Majniška deklaracija je plod alternativcev, se pravi, vseh novonastalih strank in organizacij v Sloveniji.

Mi pa smo se odločili za gornjo TELEXovo osnovno izjavo. Izpolnjene kupone lahko pošljete na: TELEX, dom slov. politično-informativnega tiska, P.P. 150 -iii, 61001 Ljubljana.

+++++

Viktor Plemelj

HONORAR

Vse spreminja se na svetu
(kar je pač naravna stvar),
le pisatelju, poetu
se ne zgane - HONORAR!

Rastejo penzionisti, plače,
se inflacija redi,
cena vsemu blazno skače,
HONORAR pa mirno - spi...

Cene rinejo v oblake,
dinarja je še pet par,
standard že steguje krake,
isti je le - HONORAR,

Za zreditev HONORARJA
zdrav bi bil "kulturni molk!":
brž bi našel več denarja
založnik - poetu volk!

A ta vrag ima pri sebi
vedno zviti komentar,
ki mu služi v njega stroki,
da oklesti HONORAR!

Glejte, on takole pravi:
"Komur dan je takšen dar,
ta ustvarja v svoji glavi
ne glede na - HONORAR".

Za pristno kulturo med izseljenci

Kultura in kulturni delavci so nekaj nepogrešljivega za narodno skupnost, ki noče utoniti v tujem morju. Zato je vzpodbudno, da na tujem kulturo kali celo med takimi izseljenci, ki bi se sicer z njo ne ukvarjali. Tako nastajajo res pristni ljudski pesniki, pripovedovalci, silkarji itd. Vendar vse to ni dovolj. Če hoče neka majhna narodna skupnost, ki živi v tujini preživeti, mora ohraniti stik s sodobno kulturo, kakršna se razvija doma in po svetu.

Rabi torej kar najboljše kulturne stike predvsem z matično domovino. Ni pa dovolj, da bi od nje dobivala le občasne obiske umetnikov in kulturnih skupin, ampak bi bilo prav, da bi razni umetniki in drugi izobraženci ostajali na tujem dalj časa, vsekakor toliko, da bi uspeli rojakom dovolj dobro posredovati utrip domačega kulturnega življenja. Spregovorili bi jim v jeziku, kakršen se zdaj govori doma. Če takih stikov ni, se prično kulturne kali hitro sušiti. Narodu brez kulture je namenjeno, da počasi izgine. Krčevito oklepanje preteklosti je navadno znak, da prave kulture ni, da so stiki z današnjim življenjem potrgani. Namesto življenja nastanejo nekakšne okamenine nečesa, kar je včasih bilo. Ni več življenjskih moči in širine. Toda izseljeniška kultura oplojena z vedno novimi sokovi iz domovine lahko ne le preživi, ampak v marsičem celo preseže kulturo, kakršna se trenutno razvija v novi deželi ali v stari domovini. Dodati pa je treba: tako kot rabi izseljeniška kultura sokove iz domovine, rabi domovina dragocena spoznanja in izkušnje ljudi, ki so desetletja dolgo bivali na tujem!

Prav bi bilo, če bi vsaka oblast, ki razglašča, da se poteguje za multikulturo, omogočila ne le priseljevanje tujih kulturnih delavcev in izobražencev, ampak bi zanje tudi našla primerne načine preživljanja. Vse to sodi v tisto, kar razumemo kot strukturni multikulturalizem. Če pa tega ne stori oblast, bi bilo v interesu narodnih skupnosti, da poskušajo to same uresničiti, čeprav v manjšem obsegu.

Zal se to doslej ni dogajalo. V Avstraliji je bilo že kar veliko protesorjev, zdravnikov (mnogi ne dobijo dela in se potegujejo celo za nekvilificirana mesta), novinarjev in drugih izobražencev iz domovine, ki bi se jih dalo vključiti v družbeno življenje. Mnogi so se sami poskušali vključiti, a so spoznali, da se jih nekateri odločilni prvaki med izseljenci nekako bojijo in branjajo, verjetno iz strahu, da bi jim ogrozili položaje, ki so jih z velikim trudom pridobili. Vendar, kako nujno bi na primer bilo, da bi izseljeniška občila imela strokovno vodstvo in nekoga, ki bi sproti popravljal govorjeno ali pisano besedo. S tem bi nikogar ne ogrozili. Tuda doma je običaj, da imajo občila in založbe svoje korektorje. Na tujem pa je to še toliko bolj potrebno, saj se že v nekaj letih celo beseda jezikovno izobraženih ljudi zverži in se nazvame tujega izražanja. Res varji kulturni delavci bi lahko tudi veliko pomagali pri oblikovanju kulturne politike in programov.

Izseljenci imajo do tega vso pravico, saj bi bilo prav, da jim posredujemo najboljše, ne pa, da jih zasipavamo z nečem, kar ni niti sodobno, niti kulturno. Večina takolimenovanih kulturnih večerov na primer sploh ni kulturnih. Če je vmes kak "kulturni" vložek ali igrice, je navadno obupno zastarel in brezokusen. Poudarek je zgolj na družabnosti, zabavi in razkazovanju toaleta. Seveda je tudi to hvalevredno in razumljivo, toda to ni tisto, kar razumemo kot kultura. Kot izrazit primer nekulturne lahko navedemo primer nove etnične radio postaje v Melbourneu. Medtem ko so starejši radio-amaterji veliko dosegli kljub neugodnim začetnim pogojem dela in tako pripravili pot za neodložljivo prihodnjo stopnjo strokovnega in poklicnega vodenja, pa smo zdaj priča ponovnemu začetništvu. Pri tem ni veliko razlike med različnimi jezikovnimi programi. Neka protesorica iz Južne Amerike je o programu v njenem jeziku dejala, da je strašen, "apalling". Posebno slabe so tiste oddaje, kjer se program od začetka do konca uklanja popolnoma neoblikovanemu okusu kakih povsem nezahtevnih poslušalcev. Temu primerna je navadno tudi glasbena spremljava.

Slabše radijske oddaje npr. nenehno nudijo skoraj izključno le psevdonarodne popevke, ki so sicer nekoč bile moderne in ki jih nekateri tudi v domovini še veliko poslušajo. Nikomur pa ne pride na misel, da bi ponudil tudi kaj resne domače glasbe, ki je vendarle na visoki, svetovni ravni. Še dobre, prave narodne glasbe v nekaterih oddajah skoraj ni. Popevke vrh tega odbijajo mladino in večajo prepad med izseljeniškim generacijami, ker niso po njihovem okusu.

Program, kakršen je danes v mnogih etničnih radijskih oddajah v najboljšem primeru ni drugega kot rahlanje mrliške blazine neke kulture. Seveda je še hujše, če oddaje uporabimo za to, da spretno vpletamo kaka namigovanja ali osti zoper druge narode, ali pa zocer razmere v domači deželi. Prav bi bilo, da se narodno in jezikovno ogrožena narodna skupnost na tujem ne spušča v politične igrice, ki jo še bolj razdvajajo in slabijo. Zaradi vseh tej razlogov so mnogi, le malo zahtevnejši poslušalci prav gotovo razočarani, tako da obrnejo gumb na oddajniku in se odločijo, da kaj takega ne poslušajo več.

Če torej hočemo kulturo, pa seveda ne smemo pričakovati od kulturnih delavcev, da bodo hodili po veselicah, razen seveda, kolikor to sami ne želijo. Kar rabijo, je, da jim damo možnost, da sooblikujejo kulturni utrip. Ne bilo bi prav, če bi jih bodisi izolirali, ali pa prisilili, da se sami izolirajo, ker uvidijo, da nič ne morejo ob raznih majhnih veličinah kakršne so opisovale Cankarjeve drame, ki samovšečno krojijo življenje svojih društev. V tujini bi pač ne smeli ponavljati žalostne zgodbe o Dolni Šentlorjanski.

Toda isti ljudje, ki danes morda nehote in nevede zavirajo kulturno rast, bi ogromno pridobili na ugledu, če bi kulturi pripomogli, da res zaživi. Imajo namreč sposobnosti, ki jih kulturniki navadno nimajo. Vsaka kultura rabi svoje impresarije in mecene. Koliko današnjih veličin bi lahko postalo resnično velikih, če bi na primer omogočili gospodarske in upravne pogoje, ki so potrebni za kulturo.

Vprašanje je, do kdaj naj take misli ostanejo le ideal? Zaenkrat pravega pretakanja sokov z domovino še ni dovolj. Celot kulturniki, ki so samorastniško vznikli v tujini, ostajajo vse preveč osamljeni in odrinjeni nekje na rob, čeprav bi bilo prav, da so v srcu življenja izseljeniških skupnosti.

Dr. Jurij Zalokar

Važno je, kar združuje

Zadnje mesece smo veliko brali in poslušali o sporih, ki jih je kdo ve kdo, in kdo ve zakaj, poskušal razvneti med narodi tako pri nas v Jugoslaviji, kot drugod po svetu. Vse to nas je zaskrbelo, saj vemo, kako zlahka se narodni ali verski spori sprevržejo v medsebojno obračunavanje.

Prav je, da o tem spregovorimo tudi tu v Avstraliji, saj vidimo, kako taki spori škodijo našim izseljencem. Nekaterim povzročajo bolečino, druge pa potegnejo za seboj. Tako se zgodi, ker postanejo ljudje v tujini navadno kar preveč občutljivi za vprašanja, ki se tičejo njihovega naroda, pa se hitro opredelijo za to ali ono skrajnost in nasedajo raznim govoricam, ki zlohotno prikazujejo razmere v stari domovini.

Vnetost za svoj narod in vero seveda ni nič slabega. Slabo pa je, ko začne pretiravanje. Če se to zgodi, se navdušenost spremeni v zagriženost, ljubezen za svoj narod pa v sovraštvo do drugih narodov. To je podobno nekakšni "boleznini", ki pa je v resnici hujša od resnične boleznini. Ljudje postanejo zaslepljeni. Pаметen pogovor potem z njimi sploh in več mogoč. Vsaka malenkost jim pride prav, da se zaradi nje pohušujejo, obsojajo itd. Čeprav živijo daleč od domovine, pišejo po stenah in zidovih žaljive parole na račun bratskih narodov. Izzivalno vihtijo narodne zastave, a se ne zavedajo, da jih skrunijo, ko jih na svojih povorkah rabijo za ščuvanje proti lastnim rojakom. Ali pa obešajo križ na prsa, čeprav ga v svojem srcu ne nosijo. V srcih jim je le mrak, njihovo sovraštvo pa trepetja v strahu.

Takih ljudi nikoli ni veliko. So pa zelo glasni in tako se zdi, da so v večini. Toda to je samo ena skrajnost, ki razkrajja izseljenca. Tudi temu nasprotno pretirano domoljubje ni dobro. To je spet skrajnost, ki hvall vse kar je domače, tudi če ni vredno hvale. Kot klop se drži starih navad in ne vidi, da je življenje šlo medtem naprej. To seveda sploh ni več domoljubje, ampak posebna, v preteklost zazrta zaslepljenost. V družinah, kjer starši poskušajo vsiljevati take poglede, prihaja do razdora med njimi in otroci. Otroci jim kratkoma ne morejo slediti. In tako ni čudno, če v neki sicer zelo zavedni družini, otroci obrnejo hrbet idealom svojih staršev, pozabijo na svoje porenko in se pospešeno "potopijo" v tujem morju. Postanejo tujci.

Zrtev pa niso samo otroci. Vsakršno pretiravanje pospešuje razkroj in tisti priseljenici, ki so manj narodno osveščeni, se še toliko prej asimilirajo in potujčijo. V skupnosti rojakov ne vidijo nič več. Trudijo se, da bi čimprej prevzeli tuje navade. Nekateri celo spremenijo svoje ime in priimek. Ko tako storijo, pa vseeno čutiljo, da niso zares enaki domačinom. Zato prično tudi oni pretiravati v razkazovanju svoje nove identitete. Postanejo kar nekaki janičarji; če so v Nemčiji, so večji od Nemcev; če v Avstraliji, hočejo biti bolj avstralski od Avstralcev. Za svoje rojake ohranijo samo še prezir.

Namesto, da bi poskušali odgovoriti, kako naj preprečujemo take in podobne skrajnosti in kako bi odpravili razjedajoče spore, se raje vprašamo, kaj lahko stori vsak od nas, da bi bilo boljše? Kako moremo predvsem spremeniti sami sebe, da bi dali dober vzgled? Kako odpraviti našo lastno razklanost in premagati strah?

Če bomo našli odgovore, bodo spori počasi potihnili in razkasanosti ne bo več. Tedaj bo brat zopet brat.

Dr. J. Zalokar

Dr. Jurij Zalokar zapušča Avstralijo

Dobila sem pismo od rojakinje, da dr. Jurij Zalokar zapušča Avstralijo. Marsikdo ga bo pogrešal, še posebno njegovi pacienti, ki so bili večinoma iz srede jugoslovanskih narodov. Marsikateri Slovenec se je zatekel k njemu po pomoč ob svoji največji tiski, ko se je počutil osamljenega v milijonaki množici.

Doktor Zalokar ni zdravil le duševno neuravnovešene ljudi, ampak svetoval je tudi takim, ki so utrpeli "šok". Takih ni malo med Novoavstralci. Saj smo izruli korenine in jih prinesli v daljno tujo deželo, kjer bi našli rodovitnejšo prst. Marsikomu ni uspelo, zato mu je postalo hudo, čutil se je pokošenega. Tako pokošen se je zatekel k dr. Zalokarju, pa četudi le na pogovor. V doktorju je našel osebo, ki ga je popolnoma razumela in ponudil mu je roko, da ga je povedel preko spolske brvi.

Večina rojakov in na žalost naši potonmci, ki so tu zrasli so mnenja, da ljudje, ki se niso tu živeli, bi tudi v rojstnem kraju bili problem. Doktor Zalokar je v svojih predavanjih za druge doktorje in zdravstveno osebje, to tezo popolnoma zanikal. To mu lahko potrdimo vsi tisti, ki smo prišli sem že kot odrasli, a v izražanju smo bili na nivoju dojenčka. Za seboj smo pustili vse drage, ob katerih smo se počutili varne ob življenjskih nevihtah.

Čeprav radi kritiziramo društva in klube, verjamem, da so v tem oziru odigrali pomembno vlogo. V društvih govorimo v svoji besedi, plešemo naše plese, igramo karte, kot smo jih igrali doma, pojemo pesmi, ki jih poznamo od doma, jemo hrano podobno kot so je kuhale naše matere. Skratka ustvarjamo si domače vzdušje in osamelost nima mesta v naših mislih.

Doktor Zalokar je bil boljši s tistimi ljudmi, ki se ne vključujejo v naša društva in teh je več kot včlanjenih v to ali ono društvo. Mogoče bi morala društva bolj misliti na te osamele primere in navezovati stike z njimi. Tu bi se pokazala naša humanost.

Dr. Zalokarja in njegovo družino bo... vsi, ki smo jih poznali res pogrešali, želimo jim srečno pot v domovino in da bi se počutili prijetno.

Ivanka Škof

Objavljeno v Novo doba

VPR.: KAKO STA NA TVOJE ZASEBNO ŽIVLJENJE DELOVALA PROCES IN ZAPOR? KAKO SE POČUTIŠ, KADAR NA STENI VIDIŠ NAPISANO SVOJE IME?

ODG.: Aretacija in prvi dnevi zavora sta bila zame velik šok. Človek kljub vsemu goji neke iluzije, da se je marsikaj spremenilo, da je državljani vsaj minimalno pravno zaščiten pred samovoljo organov represije in politično policijo. Na krut način so mi dokazali, da so bile to le iluzije. Niso pa bile iluzije spremembe v zavesti ljudi, v nivoju politične kulture, kar je odločilno vplivalo na tok dogajanj v okviru t. i. slovenske pomladi. Po tej plati nisem razočaran. Proces in zapor sta totalno spremenila moje osebne načrte, zavrla moje strokovno izpopolnjevanje na področju računalništva in ostale študijske in osebne načrte. Prav tako in morda še bolj je vse skupaj prizadelo ljudi okoli mene, družino, sorodnike in sodelavce. Grafiti po stenah ne morejo odtehtati vsega tega in jih tudi ne jemljem kot kompenzacijo.

VPR.: KAKŠNE SO MOŽNOSTI ZA POLITIČNO SODELOVANJE SLOVENSKE IN HRVAŠKE ALTERNATIVE?

ODG.: Te možnosti šele nastajajo, kot nastajata obe alternativni politiki. Ob normalnem ali z drugimi besedami mirnem razvoju političnih procesov v Jugoslaviji bo nujno prišlo do tesnejšega sodelovanja obeh alternativnih ali opozicijskih politik. Hrvaške scene morda ne poznam dovolj dobro, menim pa, da bo njihovi alternativni, potem ko bodo stvari dozorele, manj medsebojnih zdrah in da bo njihova demokratična alternativa po začetnih težavah vsaj toliko trdna kot slovenska. Vsaj v začetni fazi pa bo po mojem mnenju to sodelovanje, kar je paradoksalno, v veliko meri odvisno od sodelovanja slovenske in hrvaške uradne politike.

VPR.: KATERA OSEBA JE V SODOBNI SLOVENSKI POLITIKI NAJSVETLEJŠA, KATERA NAJBOLJ MRAČNA?

ODG.: Ankete, posebno tiste v Mladini, kažejo, da sta danes med najbolj mračne osebe v slovenski politiki prišteta Marinc in Dolanc. Siedili bi lahko najbrž posamezniki s spiska, ki ga je v zvezi z obiskom zdravih sil navedel Kučan. Zelo mogoče pa je tudi to, da najbolj mračne osebe sploh ne poznamo, ker je vseskozi v zakulisju. V zvezi s tem moram povedati, da nisem za revanšizem ali za podiranje spomenikov. Naj gredo enostavno v penzijo in naj tam ne rovarijo. Njihove zamenjave pa izvolimo na svobodnih volitvah.

Med svetlimi liki v sedanji slovenski politiki pa bi na prvem mestu vsekakor omenil Igorja Bayčarja. Ne zato, ker je moj prijatelj ali somišljenik, ampak zato, ker v odločilnem trenutku ni okleval tako kot velika večina slovenskih politikov v podobnih situacijah. Poseduje tako trezno glavo kot pogum, kar je na žalost zelo redka kombinacija v slovenski politiki v vsej njeni zgodovini.

VPR.: KAKšno MESTO V SLOVENSKI POLITIKI LAHKO ZASEDE MLADINSKA ORGANIZACIJA? KAKšno BO ZA SEDELA?

ODG.: Mladinska organizacija je v zadnjih letih odigrala pomembno vlogo pri odpiranju političnega prostora v Sloveniji. Mnogo pomembnejšo kot pa npr. SZDL. Tudi danes igra napredno vlogo. V tem prehodnem obdobju so možnosti za njeno politično delovanje velike, čeprav je v svoji političnosti dolgoročno zelo prizadeta. Ima namreč svoje funkcionarje in svoje forume, katerih dejavnost je financirana iz proračuna, nima pa svojega članstva v smislu klasične politične organizacije. Če bo šel razvoj normalno naprej, potem bo sedanja ZSMS najprej razpadla na več organizacij. Deloma se je to že zgodilo z ustanovitvijo Zveze slovenske kmečke mladine in poskusom po ponovni oživitvi Zveze študentov. V normalnem pluralnem političnem sistemu pa mladinska organizacija taka, kot jo poznamo danes, seveda nima nobene perspektive. Prava stranka ne more postati nikoli, lahko pa še naprej igra pomembno vlogo pri prehodu v normalen pluralističen sistem.

"Demokracija" - Glasilo SDZ

JANEZ JANŠA (1958) se je nakej dni pred pogovorom vrnil iz zavora. Pravi, da so v tem trenutku ključne volitve in sprememba ustave oziroma političnega sistema. »Če ta vlak zamudimo, bo v naslednjih letih marsikaj dosti težje spremeniti. Skupno izhodišče vseh skupin bi pomagalo, da to prehodno obdobje preživimo s čim manjšimi stresi«. Meni, da brez skupne liste zahtev opozicija nima nobenih možnosti, da bi se kaj spremenilo. »Iti je treba prek tega, da nekoga 15 let ne maraš, in sodelovati pri spremembi volilne zakonodaje.«

V ogenj so poslali samega Vladimirja Dedijerja, zgodovinarja, predsednika mednarodnega Russellovega razsodišča. In ta predsednik je sam napisal ovadbo proti Slovincem, njegova

ovadbo pa so podprli na Norveškem, kjer so doma izraziti-bojevnikji zoper nacizem: Tako je ta obtožba dobila prizvok nepristranskosti in sploh poštenosti. Da bi vse to skupaj dobilo še pomembnejši prizvok, so na Norveškem dr. Dedijerja predlagali za Nobelovo nagrado, najbrž za mir.

Republiški ključ je torej vzpostavljen: po svetu ne karajo le Srbov, pač pa tudi Slovence.

A kaj je v ovadbi? Dedijer očita Slovincem, da zadržajo narode in narodnosti (Madžare in Italijane), predvsem pa tuje delavce, ki so se naselili v Sloveniji in ki nimajo ne šol v svojem jeziku, so izpostavljeni asimilaciji, ne dovolijo jim graditi verskih objektov in se nasploh čutijo ogrožene. Mimogrede: Srbi in Crnogorci, ki so ogroženi na Kosovu, se izseljujejo kljub vsem mogočim antibirokratskim diferenciacijam, ogroženi Srbi, Muslimani, Albanci, Hrvati in drugi v Sloveniji pa kar sedijo na Slovenskem. Da bi Dedijer podkrepil svojo ovadbo, očita Slovincem tudi antisemitizem, kar bo komisija zlahka ugotovila, saj je v Sloveniji po popisu iz leta 1981 le 9 (devet z besedo) ljudi, ki so se izjasnili za Žide. Če bodo Norvežani obiskali vsakega izmed njih, bodo dobili točen vpogled v slovenski antisemitizem. Zanimivo je tudi, kako bo omenjena komisija ugotovila slovensko krivdo za investicije, ki jih je bila Slovenija po vojni deležna bolj kot recimo Srbija. Tudi to je namreč v obtožnici.

"Telex"

Prav zaradi vladavine monizma smo postali nerazvita država. Žalostno pa resnično. Svoje družbeno življenje smo povezali z revo in nerazvito Afrijo in Azijo, namesto z Evropo. Slovenski narod je poznal že goldinar - zlati dinar, v stari Jugoslaviji srebrni dinar, sedaj pa imamo pleh dinar. Za »gnili« jugoslovanski dinar si lahko v banki kupil katerokoli valuto, tako kot kupiš danes lahko jajca na trgu. Imel je pač zlato podlago. V času moje mladosti politika ni bila to, kar je danes. Veljalo je pravilo: delo, znanje ali kapital.

"Demokracija"

Viktor Žakelj je predlagal, naj bi tudi Slovenija dobila vojaško akademijo, na kateri se ne bi šolali le Slovenci, ampak mladi iz vse države, in da bi ustanovili knjižnico, ki bi skrbela za razširjanje slovenske vojaške misli. Primož Hainz, Anton Bohinc in Vekoslav Grmič so se zavzeli za več verske svobode in predvsem zato, da bi vojaki lahko prebirali verski tisk ter obiskovali cerkve in morda tudi verske obrede. France Tomšič pa je zahteval, da mora Slovenija spet dobiti nazaj vojaško armadno območje.

Dimitrij Rupel je dejal, da je v stališčih republiškega izvršnega sveta do informacije stare zvezne vlade o napadih na JLA preveč opravičevanja in da je v njej več nepreverjenih domnev. Je morda kdo preveril, ali so zahteve po republiški armadi res le zahteve posameznikov? Odnos Slovencev do JLA se slabša, kar se med drugim kaže tudi v majhnem zanimanju za študij obramboslovja na FSPN, vendar so negativna stališča predvsem posledica napadov vojske na našo republiko. Pri teh napadih pa gre za nekakšno usmerjeno dejavnost s točno določenimi cilji.

Razprava se je dotaknila tudi govorice, ki se v zadnjem času širi v naši republici, češ da se vse več slovenskih fantov vrača s služnja vojaškega roka v krstah. General Ivo Tominc je povedal, da letos na območju zagrebškega vojaškega območja, kjer je med vsemi 15 odstotkov slovenskih vojakov, ni bilo smrtnega primera, in da mora poveljnik vojaškega poveljstva ob smrti vsakega vojaka sprejeti njegove starše in jim povedati, zakaj in kako je prišlo do nesreče oz. samomora.

"Gorenjski glas"-Kranj

Na Dalmatinovi 4 izgleda JOŽE ŠKOLČ (1960) utrujeno, kot se za pravega slovenskega vodjo spodobi. Školč je uspešen predsednik RK ZSMS, ker mu nihče ne zameri, da je bil izvoljen namesto Janše. »Jaz kot star partije res ne vem, v kateri točki naj bi bila RK odvisna od partije. V partiji so bili takrat tako ali tako proti moji izvolitvi. ZSMS je pluralno-dialoška organizacija, zato ne vidim razloga, da bi se zahtevala ekskluzivnost in da človek ne bi smel biti član nikjer drugje.«

OTA TRATNIKA, emisarja za javna posredovanja pri Akademski anarhistični antizvezni aliansi, je bilo treba čakati kakšno uro. Ravno se je vrnil iz Avstrije in s polnimi usti čokolade začel: Zato je AAAA najbolj opozicijska od vseh strank in v bistvu edina prava opozicija.« Tratnik letnice rojstva ni želel izdati, za anarhiste pa meni, da so bili vedno ogroženi. »Nam, akademskim anarhistom, je država popolnoma nepotrebna.« Ne glede na to, ali gre za suvereno državo slovenskega naroda.

"Mladina"

da je ZORAN THALER (1962) tisti, ki znotraj RK ZSMS sedi najdlje od Školča. Thaler je diplomiran politolog in nosi očala s črnim robom, ne da bi se za njimi skrival. »Na zunaj smo čvrsti in enotni kot skala kost. Jasno pa je, da neka organizacija ne more biti povsem enotna, če je že navznoter organizirana kot mini parlament. Načeloma se zavzemam za to, da bi se frakcije znotraj strank legalizirale. Hočem tak nivo politične kulture, kot je v Italiji, kjer se ve, da sta DeMichelis in Craxi vsak svoja frakcija v socialistični stranki, pa to stranke ne moti, da ne bi še naprej obstajala.«

JOŽETA PUČNIKA (1932) sva našla na Pohorju, nekje pod Tremi kralji. Deluje v predsedstvu socialdemokratov, sicer pa najavlja, da se bo kmalu upokojil, se vrnil iz Nemčije, kjer predava sociologijo, in se bolj neposredno politično angažiral. V Nemčijo je odšel pred dobrimi dvajsetimi leti, pred tem pa je sedem let preživel v ječi. Njegovo stališče je nedvoumno: socialdemokracija kot prenos temeljnih človekovih pravic na ekonomsko področje.

Vprašamo ga, če se članstvo v ZK in socialni demokraciji izključuje. To je po njegovem mnenju popolnoma jasno. »Naši programi se toliko razlikujejo, da mora to vsakdo razložiti.« Sploh je vprašanje odnosa do uradne politike pri socialdemokratih zastavljeno zelo ostro:

FRANCI ZAVRL (1962) je zapornik. Čez dan pa še vedno opravlja svoje poklicne obveznosti svetovalca na MLADINI. Sicer je član Zelenih. Pove, da so imeli v zaporu za večerjo ričet, na opoziciji pa ne vidi nič lepšega kot na kakšni drugi politiki. Ne bi je podpiral vnaprej. »Politika ne pozna katego-

rije solidarnosti v čustvenem smislu. Solidarnost se plača.« Sicer pa se mora po njegovem mnenju opozicija znebiti iluzij, velikih apetitov, npr. apetitov po ministrstvih.

TINE HRIBAR (1941) sicer na pripada nobeni zvezi, kot filozof se ne želi ukvarjati z dnevnopolitičnim delom. Njegova žena SPOMENKA HRIBAR (1941), članica sveta SDZ, mu lahko le pritrdi. »Ne morem si predstavljati, da bi bil kdo popoldanski politik, za tem pa bolehajo vse nove zveze. Mislim, da drži Pučnikova teza, da bo morala slovenska opozicija doživeti težak poraz, da se bo začela obnašati politično.« Hribarja živita nekaj kilometrov stran od iškega zavora.

NIKOLA DAMJANIČ (1950) sodeluje v ljubljanski izpostavi Združenja za jugoslovansko demokratično iniciativo. Simpatični bradati novinar Dnevnika, o katerem v Penu krožijo klevete, da je direktor Rolanja, ne podpira drugih zvez, razen mladinske organizacije; to pa zato, ker v temelj političnega sistema polaga posameznika. »Najbrž smo opozicija vsem tem norostim, ki se dogajajo v tej državi. Moraš biti opozicija temu brezumju... Nismo pa se združili zato, da bi varovali meje Jugoslavije. Ukvarjamo se z željo po demokratični prenovi in tukaj bi lahko našli skupen jezik s tistimi novimi organizacijami, ki jim gre za to, da se upremo političnim manipulacijam, ne pa za to, da same pridejo na oblast.«

IVAN OMAN (1929) vodi Slovensko kmečko zvezo. Govori zelo naravnost: »Če govorimo o opoziciji, potem je stvar čisto jasna. Vsako gibanje, ki oponira obstoječemu režimu, je opozicija. Če se za tako deklarira ali pa ne. Našo zvezo bi lahko vzeli kot kmečki sindikat, vendar se zavedamo, da agrarnih problemov ne moremo rešiti v sistemu, kakršen je. Zato smo v opoziciji do obstoječega sistema.« Osebnost se zavzema za enotnost opozicije. O polemiki z Zelenimi okrog melioracij pa pravi, da ne gre za politični, pač pa strokovno debato. »Oni zahtevajo moratorij za vse meliorizacije. Mi menimo, da morajo biti melioracije strokovno preiščene in racionalno izvedene. Ne moremo pa biti proti vsem melioracijam.« Omani so čakali zidarje, zato jih nismo dlje nadlegovali.

IGOR BAVČAR (1955). Bavčar ne govori rad o razlikah in imenih, pač pa po Ljubljani nabira opozicionalce, da bi skupaj delali šoferski izpit. In predseduje koordinaciji v zboru za ustavo. Odbor za varstvo človekovih pravic po njegovem mnenju ni točka v opoziciji, na katero bi bilo dolgoročno možno vezati druga vprašanja. Meni, da je v tem trenutku najpomembnejše enotno nastopiti pri izdelavi formalnih pravil iger, ki bi urejala nastop na volitvah: »Seveda, če nas ne bo oblast prehitela, ker sem slišal, da je na komiteju za zakonodajo volilni zakon že pripravljen.«

Na vprašanje, koga MLADINA favorizira, bo MIRAN LESJAK (1963) seveda odgovoril, da nikogar. Mimogrede: naš odgovorni urednik je prav zdaj na Visu, kjer se intenzivno senči in prebira Telex. Zna pa biti celo duhovit. »MLADINA ni glasilo opozicije. To bi pomenilo, da bi po nalsednjih volitvah, ko bo opozicija zmagala, morala postati uradno glasilo. Za tako smešne zadeve pa smo preveč resni. Sicer pa smo se tudi na sestanku dogovorili, da bomo predvsem uspešen in neodvisen časopis.«

VIKTOR BLAŽIČ (1928) je član izvršilnega odbora Slovenskega krščanskega socialnega gibanja. Pravi, da se gibanje ukvarja predvsem z vrednotami, krščansko moralno ter senzibilnim odnosom do sočloveka.

"Mladina"

Viktor Žakelj je predlagal, naj bi tudi Slovenija dobila vojaško akademijo, na kateri se ne bi šolali le Slovenci, ampak mladi iz vse države, in da bi ustanovili knjižnico, ki bi skrbela za razširjanje slovenske vojaške misli. Primož Hainz, Anton Bohinc in Vekoslav Grmič so se zavzeli za več verske svobode in predvsem zato, da bi vojaki lahko prebirali verski tisk ter obiskovali cerkve in morda tudi verske obrede. France Tomšič pa je zahteval, da mora Slovenija spet dobiti nazaj vojaško armadno območje.

Dimitrij Rupel je dejal, da je v stališčih republiškega izvršnega sveta do informacije stare zvezne vlade o napa-dih na JLA preveč opravičevanja in da je v njej več nepreverjenih domnev. Je morda kdo preveril, ali so zahteve po republiški armadi res le zahteve posameznikov? Odnos Slovencev do JLA se slabša, kar se med drugim kaže tudi v majhnem zanimanju za študij obramboslovja na FSPN, vendar so negativna stališča predvsem posledica napa-

da je ZORAN THALER (1962) tisti, ki znotraj RK ZSMS sedi najdlje od Školča. Thaler je diplomiran politolog in nosi očala s črnim robom, ne da bi se za njimi skrival. »Na zunaj smo čvrsti in enotni kot skala kost. Jasno pa je, da neka organizacija ne more biti povsem enotna, če je že navznoter organizirana kot mini parlament. Načeloma se zavzemam za to, da bi se frakcije znotraj strank legalizirale. Hočem tak nivo politične kulutre, kot je v Italiji, kjer se ve, da sta DeMichelis in Craxi vsak svoja frakcija v socialistični stranki, pa to stranke ne moti, da ne bi še naprej obstajala.«

JOŽETA PUČNIKA (1932) sva našla na Pohorju, nekje pod Tremi kralji. Deluje v predsedstvu socialdemokratov, sicer pa najavlja, da se bo kmalu upokojil, se vrnil iz Nemčije, kjer predava sociologijo, in se bolj neposredno politično angažiral. V Nemčiji je odšel pred dobrimi dvajsetimi leti, pred tem pa je sedem let preživel v ječi. Njegovo

NIKOLA DAMJANIČ (1950) sodeluje v ljubljanski izpostavi Združenja za jugoslovansko demokratično iniciativo. Simpatični bradati novinar Dnevnika, o katerem v Penu krožijo klevete, da je direktor Rolanja, ne podpira drugih zvez, razen mladinske organizacije; to pa zato, ker v temelj političnega sistema polaga posameznika. »Najbrž smo opozicija vsem tem norostim, ki se dogajajo v tej državi. Moraš biti opozicija temu brezumju... Nismo pa se združili zato, da bi varovali meje Jugoslavije. Ukvarjamo se z željo po demokratični prenovi in tukaj bi lahko našli skupen jezik s tistimi novimi organizacijami, ki jim gre za to, da se upremo političnim manipulacijam, ne pa za to, da same pridejo na oblast.«

IVAN OMAN (1929) vodi Slovensko kmečko zvezo. Govori zelo naravnost: »Če govorimo o opoziciji, potem je stvar čisto jasna. Vsako gibanje, ki oponira obstoječemu režimu, je opozicija. Če se za tako

Gradivo za Konjička tipka po možnosti vsak sam na format A 4.
Levi in desni rob $1\frac{1}{2}$ cm, spodaj in zgoraj $1\frac{1}{2}$ cm.

Za vsak prispevek odgovarja avtor sam. Mnenja posameznikov niso mnenja ostalih, ki so časopis uredili.

Tojzetov Konjiček ureja Lojze Kossi. Tehnično delo, kopije in odprava Lojze Kossi.

Prispevke pošljite na naslov: Lojze Kossi, 35 Kenwick rd.,
Kenwick 6107, Western Australia.

Na Dalmatinovi 4 izgleda JOŽE ŠKOLČ (1960) utrujeno, kot se za pravega slovenskega vodjo spodobi. Školč je uspešen predsednik RK ZSMS, ker mu nihče ne zameri, da je bil izvoljen namesto Janše. »Jaz kot star partijc' res ne vem, v kateri točki naj bi bila RK odvisna od partije. V partiji so bili takrat tako ali tako proti moji izvolitvi. ZSMS je pluralno-dialoška organizacija, zato ne vidim razloga, da bi se zahtevala ekskluzivnost in da človek ne bi smel biti član nikjer drugje.«

OTA TRATNIKA, emisarja za javna posredovanja pri Akademski anarhistični antizvezni aliansi, je bilo treba čakati kakšno uro. Ravno se je vrnil iz Avstrije in s polnimi usti čokolade začel: »Zato je AAAA najbolj opozicijska od vseh strank in v bistvu edina prava opozicija.« Tratnik letnice rojstva ni želel izdati, za anarhiste pa meni, da so bili vedno ogroženi. »Nam, akademskim anarhistom, je država popolnoma nepotrebna.« Ne glede na to, ali gre za suvereno državo slovenskega naroda.

"Mladina"

rije solidarnosti v čustvenem smislu. Solidarnost se plača.« Sicer pa se mora po njegovem mnenju opozicija znebiti iluzij, velikih apetitov, npr. apetitov po ministrstvih.

TINE HRIBAR (1941) sicer na pripada nobeni zvezi, kot filozof se ne želi ukvarjati z dnevnopolitičnim delom. Njegova žena SPOMENKA HRIBAR (1941), članica sveta SDZ, mu lahko le pritrdi. »Ne morem si predstavljati, da bi bil kdo popoldanski politik, za tem pa bolehajo vse nove zveze. Mislim, da drži Pučnikova teza, da bo morala slovenska opozicija doživeti težak poraz, da se bo začela obnašati politično.« Hribarja živita nekaj kilometrov stran od iškega zavora.

koordinaciji v zboru za ustavo. Odbor za varstvo človekovih pravic po njegovem mnenju ni točka v opoziciji, na katero bi bilo dolgoročno možno vezati druga vprašanja. Meni, da je v tem trenutku najpomembnejše enočno nastopiti pri izdelavi formalnih pravil iger, ki bi urejala nastop na volitvah: »Seveda, če nas ne bo oblast prehitela, ker sem slišal, da je na komiteju za zakonodajo volilni zakon že pripravljen.«

Na vprašanje, koga MLADINA favorizira, bo MIRAN LESJAK (1963) seveda odgovoril, da nikogar. Mimogrede: naš odgovorni urednik je prav zdaj na Visu, kjer se intenzivno senči in prebira Telex. Zna pa biti celo duhovit. »MLADINA ni glasilo opozicije. To bi pomenilo, da bi po nalsednjih volitvah, ko bo opozicija zmagala, morala postati uradno glasilo. Za tako smešne zadeve pa smo preveč resni. Sicer pa smo se tudi na sestanku dogovorili, da bomo predvsem uspešen in neodvisen časopis.«

VIKTOR BLAŽIČ (1928) je član izvršilnega odbora Slovenskega krščanskega socialnega gibanja. Pravi, da se gibanje ukvarja predvsem z vrednotami, krščansko moralo ter senzibilnim odnosom do sočloveka.

"Mladina"